

ÓVODA **PLUSZ**

Módszertani segédlet óvodapedagógusoknak

**Bemutkozunk
„kéz a kézben”**
Micimackó után
szabadon

**Körbe-, körbe-,
körbejárom**
A tervezésről

Nyár van, nyár!
Témajavaslatok,
tématervek és
játékötlek

**Tervezd meg
a jövőt...**
...de csak ceruzával!

Ötletelő
Apró ötletek
befogadáshoz,
visszafogadáshoz

Óvoda zölden
Méh- és lepkebarát kert
kialakítása

Nyár

Bemutkozunk „kéz a kézben”

Micimackó után szabadon

Karczewicz Ágnes vagyok. Háromszoros anyuka három felnőtt gyerekkel és három csodás unokával. 43 éve dolgozom óvónőként Nagykovácsiban, a Kis-patak Óvodában, és hogyan is kerültem kapcsolatba a Novum Kiadóval? Egy telefonhívás által, mely nem másról szólt, mint hogy valaki rajtam keresztül szeretett volna megtalálni valakit. Aztán elindult a beszélgetés, és vagy két órán keresztül tartott. Ezek után mi más is következhetett volna, mint a személyes találkozás és egy újabb, több órán keresztül tartó, felvillanyozó ötletelés, melynek során egyszer csak elhangzott a kérdés: lenne-e kedvem „beszálni” egy régebben már működő folyóirat szerkesztésébe. Szinte végig sem gondolva igent mondtam, mert az első mondatok után éreztem, hogy ez a csapat ugyanazt szeretné megvalósítani, amit én. Segíteni az óvodapedagógusok munkáját az óvodapedagógusok tudásának, ötleteinek „közkinccsé” tételével. Szakmai sorozataik, könyveik mindegyikében csoportban, óvodában dolgozók osztják meg tudásukat, tapasztalataikat, bevált, megvalósított módszereiket, és ettől teljesen „elvarázsolódtam”. Azt éreztem, hogy megtaláltam azokat az embereket, akikkel örömmel dolgoznék együtt, és belevágtam. Fogalmam sincs arról, hogyan is kell „folyóiratot szerkeszteni”, de hiszem, hogy együtt veletek sikerülni fog, mert a fejemben egy olyan, évszakonként megjelenő kiadvány jár, ahol ti lesztek az „írók”, én meg az, aki ezeket összegyűjti egy csokorba, és a folyóiraton keresztül a jó gyakorlatok eljutnak országhatáron belül és túl mindenhova.

Az *Óvoda plusz* nyári száma egy kicsit más, mint a későbbiek. Egyrészt azért, mert hiányoznak belőle az írásaitok. (Remélem, hogy az őszi számban már a töletek kapott ötletekkel, írásokkal lesz tele.) Másrészt ez egy „szárnypróbálgató” kiadvány, és szeretnénk, ha megírnátok nekünk, hogy milyen témákról olvasnátok szívesen, milyen problémák megoldására keressünk együtt megoldásokat. Mi az, amivel valódi segítséget tudunk nyújtani?

Köszönjük, ha velünk gondolkodtok és segítetek!

© Kiadja a Novum Könyvklub Kft.
Kiadásért felel a kiadó ügyvezetője

Főszerkesztő: Karczewicz Ágnes
Anyanyelvi lektor: Gellér Tibor
Grafikai tervezés: Soós Zsuzsanna

Cikkeket, hirdéseket, leveleket várjuk a következő e-mail-címre:
novum.akarczewicz@gmail.com

Pannónia Nyomda Kft.
Felelős vezető: Halász Gábor

■ TARTALOM

Körbe-, körbe-, körbejárom	
A tervezésről	1
Nyár van, nyár!	
Témajavaslatok, tématervek és játékötletek	1
Tervezd meg a jövőt...	
...de csak ceruzával!	7
„Óvodák az óvodákért, családok a családokért”	13
Ötletelő	
Apró ötletek befogadáshoz, visszafogadáshoz	16
Óvoda zölden	
Méh- és lepkebarát kert kialakítása	17
Játékra fel!	18

Körbe-, körbe-, körbejárom

A tervezésről

Nyár. Azt hinné az ember, hogy a nyár az óvodapedagógus életében egy kicsit könnyebb időszak, mint a többi, de valójában az egyik legaktívabb, hiszen mit is csinálunk ebben az időszakban?

- Megtervezzük, szervezzük, programokkal, kezdeményezésekkel színesítjük az óvodába járó gyerekek életét.
- Kitaláljuk, rendszerbe foglaljuk, megtervezzük a csoportunk következő évét, melyhez sok-sok táblázatot töltünk ki.

- Végiggondoljuk, hogy az új tanévben szükséges-e átrendezni a teret, hogy jobban funkcionáljon, és ha igen, akkor hogyan és mivel.
- Eszközöket, játékokat javítunk, pótolunk, készítünk.
- Próbálunk segíteni a csoportba érkező „új” családoknak, hogy minél zökkenőmentesebb lehessen az óvodakezdés, és kitaláljuk, hogy mindezt hogyan is segíthetnénk a gyerekek számára... és még oldalakon keresztül sorolhatnám a nyári feladatainkat.

Az elkövetkezendő oldalakon ezeknek a megvalósításához gyűjtöttem össze néhány ötletet.

Nyár van, nyár!

Témajavaslatok, tématervek és játékok

1. téma: Jó játék a víz, a sár, a jég

Sarazás, dagonyázás, iszappakolás

A „gyerekbarát kert” szinte elengedhetetlen része a sárkonyha, melynek kialakításához nincs is olyan sok mindenre szükség: egy kiszuperált mosogató, néhány raklap és egy ügyes kezű apuka vagy gondnok, és néhány óra alatt már kész is az új játszóhely. Kialakításával azt is megelőzhetjük, hogy a kert, udvar egész területén sáros felületeket kelljen nap mint nap letakarítani.

Sárdobáló játék és festés sárral

Vályogtéglakészítés

Hozzávalók: föld, szalma, víz, agyag és jégkockatartók vagy szilikonformák

Az elkészítés menete: A szalmát kisebb darabokra törjük vagy vágjuk, és egy nagyobb edényben összekeverjük a földdel, agyaggal, melyhez apránként mindig annyi vizet adunk, hogy összeálljon a keverék. Az így elkészített alapanyagot szorosan a formákba tömjük, és a tetejét vizes kézzel simára simítjuk. Ezek után egy napig hagyjuk a napon száradni a formában, majd vegyük ki a formából, és 2-3 napig (teljes száradásig) hagyjuk még száradni, miközben időnként megforgatjuk az elkészített elemeket, hogy minden oldalán tudjon száradni. Ezzel kész is, és kezdődhet az „építkezés”.

Festés földfestékekkel

Hozzávalók: föld, edények, újságpapír, sodrófa vagy kalapács, szita, tál, evőkanál, műanyag tasakok, vajazókés

vagy spatula, kemény és sima munkalap (mint például egy üveglap, egy fém tepszi alja vagy egy kerámialap), víz

Az elkészítés menete: Gyűjtsünk a közelben különböző földfajtákat edényekbe. Keressünk olyan helyeket, ahol nincs lomb, és nem is túl homokos a föld! Ideális helyek a gyűjtésre például a kopár területek, az építkezési területek, a kőfejtők környéke vagy bármely más terület, ahol utak szelik át a hegyvidéket, szabadon hagyva a termőföldet. A különböző földfajtáknak különböző színe is van, egészen a téglavöröstől a feketéig. Szórjuk szét a földet az újságpapíron, és alaposan szárítsuk ki. Helyezzük a már száraz földet műanyag tasakba. Morzsoljuk össze sodrófa vagy kalapács segítségével. A szétmorzolt földet szórjuk bele egy szitába vagy rostába, és a szita alá tegyünk egy tálat, hogy csak a legapróbb szemcsék kerüljenek a táliba. Az evőkanállal vegyünk ki földet a tálból, és helyezzük a kemény felületre. Adjunk hozzá vizet (cseppenként), és keverjük össze a spatulával festékállagú masszává.

▶ Vizes játékok kánikulában

Vízi csúszda egyszerűen

Rögzítsük a locsolócsövet a csúszda egyik szélén a tetejéhez, és már kész is (és ha még egy sárral teli kisebb medencét, nagyobb lavórt is alateszünk, teljes lesz az „élvezet”!)

Vízhordó játék

Hozzávalók: 3 nagyobb vödör vagy tál (az egyik vízzel tele, a másik 2 üresen), 2 papír- vagy műanyag pohár, az alján, oldalán apró lyukakkal, kalapgumi, amivel a gyerekek fején rögzíteni tudjuk a poharakat

Az elkészítés menete: A játékosokat osszuk el két csapatba, akik egymás mögé állnak. A vízzel teli vödört tegyük a kijelölt rajthoz, az üreset a célhoz. A sorban elől állók fejére rögzítsük a vízzel megtöltött poharakat a fejükhöz, melyekből a lyukakon természetesen folyamatosan folyik kifelé a víz. A célhoz érve, a játékosnak az üres vödörbe kell töltenie a maradékot, majd a rajthoz visszafutva, átadni a poharat a következő játékosnak, aki megmeríti a poharat a vízben, fejére húzza a gumi segítségével, és átviszi a célhoz. Az a csapat nyer, akinek több víz gyűlik össze a célnál lévő vödörében.

Békás játék

Töltsünk tele egy lavórt vízzel, jégkockával és műanyag békákkal. A feladat: ki tud meghatározott idő alatt több békát kiszedni lábbal?

Vizes kártya

Hozzávalók: egy pakli magyar vagy francia kártya az asztal közepén lefelé fordítva, egy nagy tál, vödör víz, annyi vízzel teli pohár, ahányan játsszák a játékot

Az elkészítés menete: A középen lévő pakliból, lefelé fordítva, minden játékos elvesz 1-1 lapot, majd háromra megfordítják. Akinél a legmagasabb értékű lap van, felkapja a vízzel teli poharát, és megpróbálja a többiek valamelyikére ráönteni a tartalmát, miközben azok megpróbálják ezt elkerülni (elfutnak, lebuknak). Ha egyenlő erősségű lapok vannak, akkor az illető lapok kihúzóinak mindegyike megpróbálhat valakit a vízzel teli pharának tartalmával eltalálni. (A poharakat minden kör előtt tele kell tölteni!) A játékot játszhatjuk annyi vizipisztollyal is, ahány játékos van.

▶ Játékok jéggel

Festés jéggel

Vizet keverjük össze ételfestékekkel, és öntsük jégkrém-tartóba. Amikor kásásodni kezd, állítsunk bele egy-egy jégkrémpálcikát, és már kezdődhet is a játék.

Másik változat: Egy közepes tálat töltsünk meg vízzel, és fagyasszuk meg. Közben kisebb üvegekbe töltsünk ételfestékekkel megfestett sós vizet. A megfagyott jeget tegyük egy peremes tálcára vagy a fűbe, és szemcseppentővel csepegtessünk rá különböző színű sós vizet – figyeljétek, hogy mi történik!

▶ Kísérletek

Táncoló rizsszemek

Hozzávalók: fehércet, szódabikarbóna, rizs, kék ételfestékekkel megfestett víz és egy átlátszó üvegedény

A kísérlet menete: Az üvegedényt töltsük háromnegyedig vízzel, keverjük össze a sütőporral, majd tegyük bele 2-3 evőkanál rizst. Öntsünk hozzá ecetet, és már táncba is kezdenek a rizsszemek (és ha még valami jó kis zenét is bekapcsolunk, akkor talán a gyerekek is tánra perdülnek!)

Lávalámpa készítése

Hozzávalók: növényi olaj (napraforgó- vagy kukoricaolaj), víz, ételszínezék, pezsgőtabletta, (például C-vitamin-pezsgőtabletta), műanyag flakon

A kísérlet menete: Töltsük meg a flakont ¾-ig étolajjal, és a maradék helyet töltsük fel vízzel. Csöpögtessünk bele kb. 10 csepp ételfestéket. Törjük négyfelé a pezsgőtablettát, és darabjait egyesével dobjuk bele a flakonba. (Mindig várjuk meg, amíg az előző teljesen feloldódik!)

Folyik vagy sem?

Hozzávalók: lezárható műanyag tasak, víz, hegyes ceruzák

A kísérlet menete: Töltsük meg a zacskót vízzel, és akasztuk fel egy fára. A ceruzákat egymás után, óvatosan fúrjuk át a zacskó mindkét oldalán. (Amikor kihúzzuk a ceruzákat, természetesen a víz ki fog folyni, ezért ezt a kísérletet olyan helyen végezzük, ahol nem baj, hogy vizes lesz minden.)

2. téma: Jó játék a fény, az árnyék

Éjszakai kalandtúra (kincs- vagy bogárkereső túra)

Nincs annál nagyobb nyári kaland, mint a sötétben elemlámpával kincskereső túrára indulni. Az útvonalat megjelölhetjük látótávolságban elhelyezett, előzőleg foszforeszkáló festékkel megfestett nyilakkal, kövekkel vagy készen kapható világító karkötőkkel, melyeket faágakra akasztgatunk. És hogy mit is keresgéljünk? Például világító bogarakat, melyeket Kinder-tojásból vagy PET palackból vagy átlátszó műanyag pohárból barkácsolhatunk, és ha az aprónép készen áll, egy-egy elektromos mécsest helyezzünk beléjük. Felakaszthatjuk vagy fűbe rejthetjük őket.

Napórákésztés

Készítsünk napórát közösen!

Elemlámpás játékok, árnyjátékok

Készítsünk sok-sok kör alakú kartonlapot, melyekre különböző formákat rajzolunk, majd a körvonalak mentén egyenlő távolságban kilyukasztgatjuk. A könnyebb rögzítés miatt érdemes muffinpapírra készíteni, és ezeket cserélgetve az elemlámpán, már indulhat is a játék!

Árnyjáték és árnyszínház

Kaleidoszkóp készítése

Hozzávalók: törlőpapír kartonhengere (23 cm hosszú, 5,3 cm átmérőjű), tükörfólia, gyöngyök, konfetti fényes papírokból, átlátszó műanyag lap, olló, ragasztó, cellul, zsírpapír, fekete kartonpapír, színes hullámpapír, dekorációs eszközök (dekorgumi, papír, filctoll stb.)

Az elkészítés menete: Vágjunk ki a tükörfényű papírból egy 12,9 cm széles és 21 cm hosszú darabot, karcoljuk meg 4,3 cm-ként, hajtsuk be a karcolások mentén, és ragasszuk össze egy háromszög alakú hasábbá. Tegyük be a törlőpapír gurigájába úgy, hogy az egyik vége a guriga végével egy vonalban legyen. Vágjunk ki 2 darab, 5,3 cm átmérőjű kört az átlátszó lapból: az egyiket tegyük a csőbe oda, ahol maradt hely a tükörfólia és a cső vége között. Nyomjuk be a tükörfóliáig az átlátszó kört, ragasszuk bele a gurigába, majd szórjunk rá gyöngyöket, flittereket (figyeljünk a mennyiségre: csak annyit tegyünk bele, hogy tudjanak mozogni). A másik átlátszó lapra ragasszuk egy megfelelő méretű zsírpapírdarabot, majd rögzítsük ragasztószalaggal a gyöngyökkel megszórt átlátszó fólia elé, a guriga végére. Fordítsuk meg a kaleidoszkópot: vágjunk ki fekete kartonból 1 db, 5,3 cm átmérőjű kört, a középből vágjunk ki egy kisebb kört, majd a lyukas kartont ragasztószalag segítségével rögzítsük a cső végére. Jöhet a díszítés – papírokkal, dekorgumival stb. – kedvünk szerint. Színes hullámpapírból vágjunk ki egy körülbelül 10 cm széles csíkot, amely körbeéri a kaleidoszkópot: ragasszuk össze a két végét, és húzzuk a cső közepére: így a gurigát az egyik kezünkkel, a hullámpapírt a másik kezünkkel tudjuk forgatni.

Árnyékfogó, fényfogó

Kiszámoljuk a fogót, aki elkezdni kergetni társait. A megfogás módja különös: a fogónak az éppen üldözött játékos árnyékára kell rálépnie. Ha ez megtörtént, akkor ezt hangosan közli a megfogott játékosal, és ettől kezdve ő lesz az új fogó. Válasszunk egy játékvezetőt, aki az árnyékre lépéseket ellenőrzi. (Ha előtte szivárványos szárnyakat készítenek a játékosoknak, akkor biztos sikere lesz!)

Praktikus tanács: Reggel és este hosszúak az árnyékok, és a játék túl könnyű, ezért inkább kora délelőtt vagy délután kezdeményezzük.

A fényfogó nem más, mint este elemlámpa fénykörét lassabban, gyorsabban mozgatva a földön vagy a falon, a gyerkőcnek el kell azt kapnia (vagy labdával eltalálnia a fénykört).

Árnyékoló szövése

A nyári nagy melegben igazán jól jöhet egy árnyékolósátor, melynek készítésébe bevonhatjuk a gyerekeket is. Készíthetjük vesszőből, textilből, melyet megfesthetnek előtte a gyerekek (és akár még indiános játék is kialakulhat belőle).

3. téma: Jó játék a homok

Formák, alakzatok, nyitott, zárt, egyenes, hullámvonal, labirintus, autópálya, betűformák, számok, szavak rajzolása, képek kialakítása a homokban.

Mandalakészítés

Készítsünk mandalát közösen!

Homokvárak, homokszobrok építése

Lenyomatok készítése és rögzítése gipszöntéssel vagy gyertyaöntéssel

Ez a tevékenység már igényel némi előkészületet, hiszen ki kell keverni a gipszet egy tálban, de azt hiszem, hogy megéri, mert izgalmas tevékenységgé válhat. Keressünk köveket, sziklát, kagylót, csigaházat (vagy jöhetnek a mindig kéznél lévő tenyerek, talpak). Vizezzünk be egy területet a homokban, és nyomjuk bele a kiválasztott formát, formákat! Az így elkészített negatív formát

öntsük ki tejfölsűrűségűre kikevert gipszsel, és már csak várakozni kell, hogy a gipsz megszilárduljon.

Ugyanezzel a technikával gyertyát is önthetünk. A kialakított formába kanócot teszünk, és beleöntjük a megolvasztott viaszt (maradék gyertyák felhasználására is kiváló).

Homokkép ragasztása

Ez a világ egyik legegyszerűbb technikája! Folyékony ragasztóval kenjük be a papírt, és szórjunk rá homokot. A felesleget száradás után fújjuk le, és már jöhet is a következő terület!

Üvegbe zárt színes homok

A nevével ellentétben a színes homokot nem homokból, hanem sóból készíthetjük el, és lehetőleg szép fehér, apró szemű sót válasszunk. Szükség lesz még vízre és akrilfestékre a választott színekhez, egy edényre, amiben összekeverjük ezeket, és egy laposabb tálcára, amin megszáritjuk. Tegyük a sót egy mélyebb tálkába. Öntsük bele a festéket és egy kis vizet. Keverjük össze hurkapálcával vagy más eszközzel, amit otthon találunk és megfelel. Terítsük ki a színezett sót egy tálcára, és hagyjuk száradni. Miután rendesen kiszáradt, és sehol sem tapad már össze, elcsomagolhatjuk, és kész is a házi dekorhomok, melyet színenként rétegezve tehetünk szép formájú üvegekbe.

Homok- (vagy hold-) gyurma készítése

Az elnevezéssel ellentétben ebben sincs egy gramm homok sem, de ugyanúgy formázható, alakítható, mint a vizes homok.

Hozzávalók: 4 csésze kukoricakeményítő, 1 csésze olvasztott kókuszolaj, ételfesték

Az elkészítés menete: Nem túl bonyolult az összeállítás. A kókuszolajban elkeverjük az ételfestéket, majd hozzáöntjük a kukoricakeményítőhöz. Keverjük-gyúrjuk. Játsszunk. Ennyi.

Kincskeresés

Fújunk vagy fessünk be köveket aranyszínűre, zárjuk egy ládába, és ássuk a homokba! (Persze a láda el is maradhat, és kincsként akármi más is megfelel.)

Golyózás

A homokba készítsünk a labda méretének megfelelő lyukat, és már indulhat is a gurítás, bottal vezetés, célba gurítás vagy dobás.

+1 hasznos praktika: Ha a homokozóba fahéjat szórnak, az távol tartja a szúnyogokat.

4. téma: Jó játék a kő, a kavics

Kacsakődobás

A játékot vízparton játszhatjuk, ahol minden játékos keres magának pl. 3 db lapos követ, és megpróbálja úgy eldobni, hogy a kő minél többet pattanjon a vízfelületen. Ha versenyként akarjuk játszani, akkor a pattanások számát összeadva hirdethetünk eredményt.

Ugrálóiskolák (ickázás vagy sántika)

Világszerte elterjedt szabadtéri játék, melynek rengeteg változata ismert. A játékot többen is játszhatják, de egyszerre mindig egy ember ugrál a pályán. Az alapjáték úgy kezdődik, hogy az első játékos az előre beszámozott ugróiskola egyes négyzetébe dob egy kavicsot. Odaugrik egy lábon, lehajol, majd kidobja a mezőből a kavicsot, és visszsaugrik a starthoz. Utána a kettes négyzetet célozza meg: ide úgy jut el, hogy egy lábon beleugrik az egyes mezőbe, majd tovább egy lábon a kettesbe. Innen megint felveszi a kavicsot, és visszaugrál a starthoz. Következik a hármas mező. Mivel a képen látható ugróiskola kettes–hármas mezője dupla, így ebben a sorban bal lábbal a kettesbe, jobb lábbal a hármasba ugrunk terpeszben, majd felvesszük a kavicsot, és visszaugrálunk a starthoz. Szépen halad előre a játékos, a hetes mezőt kihagyja – az a „pokol”, azt át kell ugrani, így nehezedik a játék. Mikor már a nyolcas–kilences mezőben terpeszállásban van, a tízes mezőbe páros lábbal ugrik, egy ugrással megfordul, majd szépen visszafelé is végigugrálja a pályát, de most már kavicsdobálás nélkül. Aki menet közben eldől, leér a másik lába, vagy a négyzeten túldobja a kavicsot, az kiesik a játékból, vagy abban a körben már többet nem próbálkozhat. Meg kell várnia, hogy a többiek dobjanak, ugorjanak.

Az ugrálóiskolázás közben a gyerekek többek között megtapasztalják testük határait, tudatosítják magukban testrészeik elhelyezkedését. Rengeteg információt gyűjtenek arról, milyen irányba, mekkora erővel kell elmozdulniuk, hogy a kívánt helyre érkezzenek.

Kövezés

Ásunk egy kis lyukat, vagy húzunk egy vonalat a földön, és a kijelölt kezdőhelytől mindenki eldobja a kavicsát a lyuk vagy vonal felé. Akié a legközelebb esik, az kezheti a játékot, vagyis két ujjal pöcköli kavicsot a lyuk vagy a vonal felé. Az első dobást követően már csak pöckölni szabad, minden soron következőnek csak egyszer. Az nyer, aki először a lyukba vagy a vonalon túl tudja pöckölni a követ. Az első kör addig folytatódik, míg valamennyi kő a lyukba nem esik, vagy a vonalon túl nem halad. Ezután

új kört lehet kezdeni. A játékot az nyeri, akinek a legtöbb köve lesz a végén.

Tic-tac játék

Gyűjtsünk össze 18 darab, nagyjából egyforma nagyságú követ, és fessük meg 9-9 egyforma mintájúra, színűre, és száradás után már indulhat is a játék. Homokba, aszfaltra, farönkre rajzoljunk egy 3×3 négyzethálót, és osszuk szét a kavicsokat a két játékos között úgy, hogy mindenkinek egy azonos mintájú, színű legyen. A kezdőjátékos leteszi az első bábuját egy általa kiválasztott négyzetbe, és a következőt a másik játékos teszi le. A játékosok felváltva teszik le a bábukat. A cél az, hogy vízszintesen, függőlegesen vagy átlósan 3 saját figurát sikerüljön kirakni. Amennyiben ez sikerül, levehet a tábláról az ellenfél figurái közül. Az nyer, akinél több levett bábu lesz.

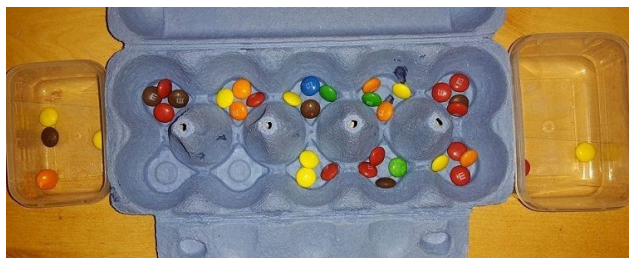
Kalaha vagy Manhala

Ezt az ősi játékot egyszerre két játékos játszhatja. Mindkét játékos a hozzá közel eső hat lyukból játszik. Minden lyukba 5-5 azonos színűre festett kavicsot, kis kagylót vagy csigaházat teszünk (a sorvégi gyűjtőbe nem kell egyet sem). A kezdőjátékos tetszés szerint kiválaszt egy lyukat, ahonnan az összes kavicsot kisedve, az óra járásának megfelelő irányban minden lyukba elhelyez egyet-egyet. Ezt a műveletet addig ismételheti, amíg az

utolsó kavics a gyűjtőrekeszbe ér. Ha valamelyik kis lyukig tartanak csak ki a kavicsok, a másik fél következik.

A játék lényege, hogy az összes saját lyukból elfogyjanak a kavicsok.

A játékeretet megrajzolhatjuk homokba vagy krétával, de akár tojástartóból vagy befőttesüveg-fedelekéből is elkészíthető.

Nemezelt kövek készítése

Nem kell hozzá más, mint víz, szappan, gyapjú és egy kő. A követ bebugyoláljuk a gyapjúba, majd a szappanos vízzel és a szappannal elkezdjük masszírozni, azaz rádolgozni a kőre a gyapjút. A szappanos víztől és dörzsöléstől a gyapjúsálak egymásba gubancolódnak és textílesebb szerkezetűvé állnak össze. A fürdő végén kinyomkodjuk belőle a szappanos vizet egy törülközőbe, majd a napon megszáritjuk. És hogy mire használható a nemezelt kő? Például vigasztaló vagy meseszövvé varázstárggyá válhat.

Világnapok, ünnepek

Nyári világnapok, emléknapiak, ünnepek, hagyományok, melyek köré felépíthetünk egy napot, témahetet vagy projektet.

JÚNIUS	JÚLIUS	AUGUSZTUS
24. Szent Iván napja 25. Barlangok napja 29. Péter-Pál napja 29. Nemzetközi Duna-nap A nyári napfordulóhoz legközelebbi vasárnap: a Nap napja	1. Építészeti világnap 14. Cápá-nap 20. A Hold napja Július utolsó szombatja: balatoni halak napja	4. Gyógynövénygyűjtő nap 8. A macskák nemzetközi napja 9. Állatkertek napja 15. A repülők napja 20. Új kenyér ünnepe 28. Nemzetközi buborékfújó nap 29. Magyar fényképészet napja Augusztus utolsó vasárnapja: konyhakertek napja

► Egyéb játékok:

Kőfestés, képragasztás, memóriajáték készítése

► Csak egy ötlet a buborékfújó naphoz:

Figurás buborékfújó készítése

Nem kell hozzá más, mint a készen kapható buborékfújó, egy kisebb hungarocell gömb, filcanyag, alkoholos filc, ragasztópisztoly és a figurától függően esetleg fonal. A buborékfújó műanyag tetejét a kitalált figurának megfelelően beborítjuk filccel, melyet ragasztópisztollyal rögzítünk. A hungarocell gömböt is rögzítjük a tetején. Majd megrajzoljuk az arcot; ha a figura igényli, a gömbre fonalból haját, sörényt ragasztunk, és már kész is! (Készíthetünk pl. a csoport nevéhez illő vagy kislány és kisfiú figurát.)

Tervezd meg a jövőt...

...de csak ceruzával!

„Az ember tervez és tervez. Az ember egész életén keresztül, mind csak tervez. Ezt meg azt. Mert szép az, tervezni. Az életben aztán úgysem az történik, amit az ember tervez, de az már szinte mindegy. A tervezésről úgysem szokunk le soha. A tervezés maga az élet.”

Wass Albert

„Amikor az ember mindenfélét képzel és tervez, álmodik és remél – ez a várakozás jó része. Milyen lesz? (...) Hogyan lesz?”

Müller Péter

Az óvodai tervezés olyan, mintha hálót szőnénk, mely-lyel körbeöleljük a gyerekeket. Minden pontja összefügg minden ponttal. A jó terv egyik legfontosabb ismérve, hogy átláthatóvá teszi az összefüggéseket, másik pedig az, hogy minden óvodapedagógus rugalmasan kezelheti őket. Tudatos, átgondolt tervezőmunka nélkül szinte elképzelhetetlen feladat a rugalmas, a csoport egészéhez és az egyes gyerekekhez való alkalmazkodás, melynek megvalósítása elképzelhetetlen rögtönzések, improvizálások nélkül.

A sokszempontú tervezésről

Az óvodai élet megtervezése során sokféle tervet készítünk: éves terv, befogadási terv, időszakos terv, egyénre szóló fejlesztési terv, egy-egy ünnephez, hagyományhoz kötődő terv vagy egy-egy nap tevékenységeit magában foglaló terv. Mindegyik összeállítása, tartalma, hossza más és más, de azért vannak olyan elemek, melyek mindegyikben megjelennek. A célok és a feladatok, az időhatárok, a közvetlen és tágabb környezet nyújtotta lehetőségek beépítésének módja, a gyerekek, a gyerekközösség ismeretén alapuló tevékenységek és értékközvetítési lehetőségek felsorolása stb. mind-mind részeivé válnak.

Csak egy ötlet: A célok és feladatok megfogalmazása után jó, ha a tervezőmunkát minden esetben megelőzi egy „lehetőségtérkép” elkészítése, melynek során számba vesszük elsősorban önmagunk és segítőkink (a kollégák, az adott gyerekközösség és az egyes gyerekek, valamint a családok, a szülők, a pedagógiai munkát segítők) erősségeit és korlátait. Valamint a közvetlen és tágabb

környezet (óvoda, csoportszoba, felszereltség, kiterjesztett tér, élménynyújtásra, fejlődés elősegítésére alkalmas helyszínek) által nyújtott lehetőségeket. Ezzel az alapokat biztosító, sokszínű „tárházzal” el is kezdődhet a konkrét tervezőmunka, melynek formai és tartalmi elvárásai óvodánként, csoportonként egyéni arculatot mutathat, hiszen a jó terv egyik ismérve, hogy jól tudja alkalmazni az, aki azt meg is valósítja.

A munkát segítő óvodai tervek ismérvei

- A **helyi lehetőségeket tükröző**, azokat maximálisan ki- és felhasználó.
- A folyamatban részt vevők **szükségleteire építő**.
- A fejlődést segítő célok, feladatok és az ezek megvalósítását segítő tevékenységek rendszere **jól átlátható és a gyakorlati megvalósítást segíti** a tervet készítő számára.
- **Rugalmasan kezelhető**.
- Biztosítja egy-egy téma, terület, feladat **sokoldalú, komplex** feldolgozását.
- **Egyéni**. Tükrözi az adott gyerek, csoport, óvoda specifikumait, lehetőségeit, hitvallását, céljait és a csoportban dolgozó óvodapedagógus szükségleteit, hiszen mindenkinek más az a forma, részletesség, kidolgozottság, ami segíti a munkáját.
- **Túltervezett**, mely nem mást jelent, mint azt, hogy többet tervezünk be, mint amennyi reálisan belefér az időkeretbe azért, hogy valóban alkalmazkodni tudjunk a pillanatnyi lehetőségekhez, a kialakult tevékenységekhez vagy akár egy-egy gyerek pillanatnyi érzelmi állapotához, érdeklődéséhez.

- Minden terv **csapatmunka**, melynek összeállításában mindenki részt vesz: az óvodapedagógusok, a pedagógiai asszisztens, a dajka, a gyerekek és a szülők.

A tervezés fajtái

- A csoportszoba és az óvoda tereinek kialakításával kapcsolatos tervezőmunka.
- A heti és napi ritmus megtervezése.
- Az éves terv.
- Éves (évszakonkénti) tematikus terv.
- Befogadási és visszafogadási terv.
- Időszakos tervek: projektek, témahetek, napi tevékenységi tervek, egy-egy ünnephez, hagyományhoz, eseményhez kapcsolódó tervek, epochák vagy egy-egy gyerek fejlődését segítő tevékenységi tervek.
- Kapcsolattartási terv.

A tematikus tervezés

Az óvodákban, csoportokban nagyon különbözőek az életszervezést, folyamatosságot, fejlődést segítő tevékenységi tervek, de azért van három típus, amely a legmeghatározóbb:

▶ A projektekben történő tervezés, életszervezés jellemzői

A gyerekek által felvetett komplex probléma, kérdés komplex feldolgozásának terve, mely tartalmazza a célokat, a feladatokat, a munkamenetet, a tevékenységeket, a várható eredményeket és az eredmények prezentálásának módját (pl. kiállítás, bemutató, album). A téma felvetése és a témával való foglalkozás a gyerekek valódi önállóságán alapul, a pedagógusok szerepe ennek az önállóságnak a segítése.

▶ A projektszellemű, témahetekben, napokban történő tervezés, életszervezés jellemzői

A pedagógus által középpontba állított fogalom, kérdés, probléma, tevékenység van a fókuszban. Tartalmazza a fejlesztendő képességek körét, valamint a komplex feldolgozáshoz szükséges, felkínált, előkészített tevékenységeket és konkrétan az értékközvetítési tartalmakat (pl.: játékok, mesék, versek, énekek). A pedagógus aktívabban részt vesz a tevékenységek irányításában, szervezésében, a feltételek biztosításában.

▶ Epochákban történő tervezés, életszervezés jellemzői

Az epochális tervezés azt jelenti, hogy három-négy hetes ciklusokban ugyanaz a terület van középpontban (pl. mese, ének, tánc, környező világ felfedezése), majd azt követően egy másik terület kerül középre. A központi területhez kapcsolódó tevékenységek az epocha minden napján újra és újra, egyre bővülő, mélyülő tartalommal előkerülnek, melyek mellett kiegészítő tevékenységként jelenik meg a többi terület. Az epochális rendszerű életszervezés lehetővé teszi, hogy a gyermekek érdeklődése tartósan egy területre koncentrálódjék, és e területen belül a legkülönbözőbb oldalról, sokfajta eszközzel, módszerrel szerezzenek új tapasztalatokat, ismereteket.

1. Téma naptervek a befogadás és visszafogadás idejére

Világnapról világnapra

Szeptember 30. – Október 4.

Kiemelt célok, feladatok:

- Ismeretek bővítése (rovarok, bogarak)
- A helyi természeti értékek megismerése
- A természettisztelő magatartás szabályai
- Védett és veszélyeztetett állatok fogalma, védelme

MAGYAR NÉPMESE NAPJA (HÉTFŐ–SZERDA)	ZENEI VILÁGNAP (KEDD)	ÁLLATOK VILÁGNAPJA (CSÜTÖRTÖK–PÉNTEK)
<ul style="list-style-type: none"> • Új mese: <i>Aranyszóló pinyőke</i> Mesekönyv összeállítása (vízfesték és zsírkrétarajz) • Jelenetek eljátszása rögtönzött jelmezekkel • Madaras mondókák ismétlése • Látogatás Bem apó kútjához – könyvtárlátogatás • Játék a Meseösvényen 	<ul style="list-style-type: none"> • Nagyobbaknak: mozgásos játékok a tornateremben, szabad mozgások zenére • Kisebbeknek: Kokas foglalkozás • Ritmusjátékok • Erősödő–halkuló hangok • „Kottairás” színes temperával, ujjlenyomattal • Szoborjáték zenére 	<ul style="list-style-type: none"> • Barangolás a mezőn – „apró népek” keresése nagyítóval • Bogarak, rovarok mintázása agyagból, a mezőn található alapanyagokkal kiegészítve • Föld alatt és föld felett (hangyaboly ragasztása, rajzolása papírból) • Bogármátrix • Sok, kevés, több, kevesebb és számlálás

2. Témahétterv

Macska jár a háztetőn... (Lányok által választott projekt)

Kiemelt célok, feladatok:

- Szociális kompetenciák fejlesztése: együttműködés, egyetértés, megegyezés, érvelés, vitakultúra

- Téri tájékozódás, egyensúlyérzék fejlesztése
- Tájékozódás időben, nappalok és éjszakák
- Tisztálkodás, testápolási teendők, egészséges életmód feladatai
- Feladattudat, motiváció, feladattartás, időbeosztás, gondoskodás

MESE, VERS, MONDÓKA	ÉNEK, ZENE, TÁNC	KÍSÉRLETEK, MATEMATIKAI TAPASZTALATOK	ALKOTÓ TEVÉKENYSÉG, MOZGÁS	KIRÁNDULÁS, KÜLSŐ VILÁG MEGISMERÉSE
<p>Mese:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>A macskacica</i> (magyar népmese) <p>Olvasgatásra:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pettson és Findusz-könyvek (Sven Nordqvist) • <i>A cica, aki haza akart menni</i> (Jill Tomlinson) • <i>Cipelő cicák</i> (Berg Judit) <p>Versek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nemes Nagy Ágnes: <i>Cirmi és a tej</i> • Gazdag Erzs: <i>Tarka cica, fehér cica</i> • <i>Csacska macska</i> (mondóka) • <i>Fújunk, mint a mérges cica</i> – simogató körben a szomszéd hátát végigsimítjuk, ha élvezi, nyávoghat 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Hegedül a kiséger</i> (Gryllus Vilmos) – rögtönzött macskazenekarral zenélünk (éjszaka), ha a villanyt lekapcsoljuk, mikor a fény újra világít, el kell hallgatni – lustálkodnak a cicák • <i>Ha én cica volnék...</i> – futó-fogó játék • Dallambújtatás az előző dallammal • Finommotorika fejlesztése kéztornával (karmoló macska), Macskabölcső – népi ujj-játék • Mendelssohn: <i>E-moll hegedűverseny</i> – a macskák heverésznek, nyújtózkodnak, aztán elindulnak vadászni az éj beálltával (szabad mozgás) 	<ul style="list-style-type: none"> • Elégedettség – Te mitől vagy elégedett, mitől érzed jól magad a bőrödben? • <i>Ha én cica volnék...</i> hány egeret fognék? – számlálás, számképek felismerése 10-es számkörben • Kinesztetikus érzékelés – testrészeink megérintése behunyt szemmel • Zsákbamacska: Mit rejt a zsák? – taktilis érzékelés 	<ul style="list-style-type: none"> • Zoknicica készítése (<i>Cipelő cicák</i>), farkára gyöngyök fűzése • Farkincalopó futójáték • Akadálypálya készítése fonalgombolyítással • Lopakodó macska – kúszó-mászó gyakorlatok babzsákkal (kiséger) • Mélyugrások (a macskák mindig talpra esnek) • Cicajáték készítése • <i>Ki kapja el az egeret?</i> c. játék párban, majd négyen (figyelem, reagálógyorsaság) – karika és babzsák 	<ul style="list-style-type: none"> • Babapiskótából macskatappancs készítése, halkonzervek kóstolása • Egészséges táplálkozás – Mit esznek a cicák és az emberek? • Tisztálkodás, fésülködés fontossága, lépései (kiemelten a vírushelyzetben) • Vadmacskáként bolyongunk az erdőben, fára mászunk a mesefánál

Mendelssohn: *E-moll hegedűverseny*: <https://www.youtube.com/watch?v=3DtJu185u00>

Macskabölcső: <https://www.youtube.com/watch?v=LRPxIqRnFF0>

Macskával kapcsolatos szólások:

- Kerülgeti, mint macska a forró kását.
- Nem árul zsákbamacskát.
- Játszik vele, mint macska az egérrel.

Mese:

- *Macskacica* (magyar népmese)

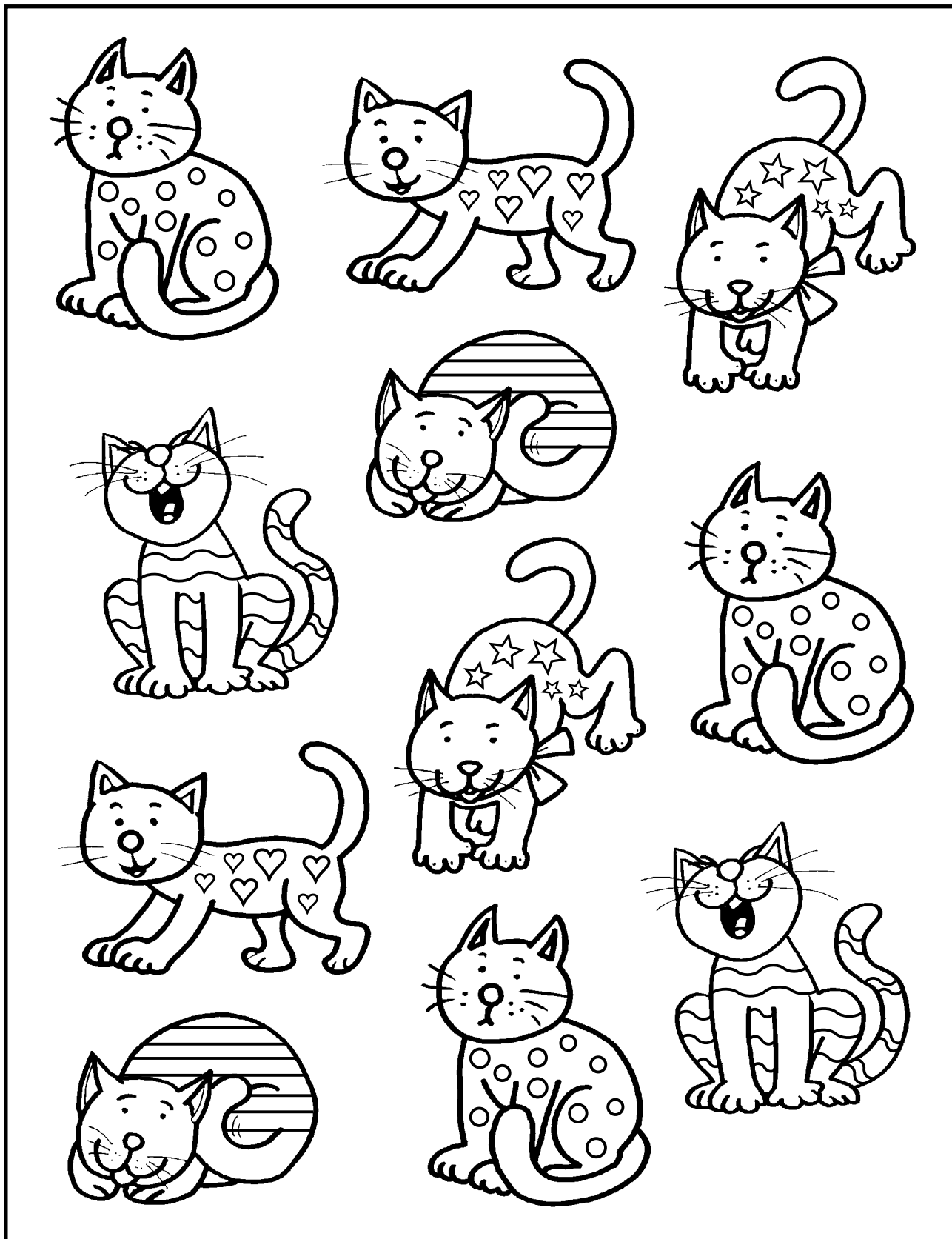
Ének:

- Gryllus Vilmos: *Hegedül a kiséger*
- *Ha én cica volnék...* (magyar népdal)

Kézműves ötletek:

- Zoknicica varrása
- Ujjbáb készítése dobozkartonból

Fejlesztőjátékok, feladatlapok:

3. Online napi ötletelő

Új hét és egy új levél ezen a madárcsicsergős hétfői reggelen!

*Láttam egy erdőben bizony olyanokat,
akik meleg nyárban ruházzák magukat,
télbe leveszik díszes ruhájukat,
égre fordítják borzas szakállukat.*

Találós kérdés

Ki tudtátok találni, hogy a héten még „kikről” is gyűjtögetek és küldök történeteket és ötleteket? Ha megfejtettétek a találós kérdést, akkor már tudjátok.

Peti figyelmeztetett arra, hogy van egy tartozásom: nem írtam meg nektek, hogy a fák tudnak-e beszélni, beszélgetni egymással. Íme, a válaszom, vagyis nem is az enyém, hanem egy német erdészé, aki több mint 20 éve figyel a fákat, és mesél a gyerekeknek s a felnőtteknek a fák titkos életéről. Peter Wohlleben szerint a fák nemcsak beszélgetnek egymással, hanem „az erdőben ámulatba ejtő dolgok történnek: a fák nemcsak beszélgetnek egymással, hanem csemetéjükéről is odaadón gondoskodnak, de idős és beteg szomszédait is ápolják”.

Ha többet szeretnétek megtudni, akkor keressétek Peter Wohlleben *Érted a fák beszédét?* című könyvét! (A felnőtteknek szóló változat címe: *A fák titkos élete*.)

A másik tartozásom Bükk apó történetének folytatása:

Éveken keresztül jártunk Gyűrűfűre – erre a varázslatokkal teli helyre – nyaralni, és megérkezés után a csomagokat ledobva, az első utunk mindig Bükk apóhoz vezetett. A hozzá vezető utat nem is olyan könnyű megtalálni. A lovastanyától egy göröngyös, hepehupás dűlőúton kell elindulni, melyet teljes hosszában gyógynövények szegélyeznek: vérehulló fecskefűtől, pityangtól sárgállott. A katángtól kékllett, a kamillától és cickafarktól fehérlett és a csalántól zöldellt az út széle. (Ha van kedvetek, menjetek ki a Békás-tó előtti rétre, és nézzétek meg, hogy már virágzik-e valamelyik!)

Szóval: a dűlőúton kutyagolva nagyon figyelniünk kellett, hogy hol is van a titkos út, amelyik Bükk apóhoz vezet, hiszen az nem volt más, mint egy keskeny csapás, melyet évről évre elrejtett előlünk az erdő. Benőtte ágyakkal, bokrokkal, páfrányokkal. Turista útjelzés hiányában (Apropó! Emlékeztek még rá, hogy mi is az a turista útjelzés?):

<https://www.youtube.com/watch?v=zdk9gF7OT5o&list=PLKvx2RL2fVzLNRaQ5lt689iCmB40BWTNJ&index=9>

Egyetlen biztos támpontunk volt: a „nyuszis” háztól (mert ebben a faluban valóban van egy ház, ahol az udvaron sok-sok nyuszi ugrál) és attól balra kell keresgélni. Hosszas keresgélések után aztán mindig megtaláltuk azért az utat, melyen le- és felfelé csúszva-kúszva, néha-néha nadrágféken (mert az erdő jól elbújtatta Bükk apót), megérkeztünk a Bükk apót rejtő meredélybe.

Bükk apó nem más, mint Magyarország egyik legöregebb fája, aki talán akkor volt csemete, amikor még szép-apáink, ükanyáink voltak gyerekek, de nemcsak erről híres, hanem arról is, hogy az odúi mind lakottak.

Az egyikben egy...

*Fúr-farag, és mégsem ács,
Kopog, mint a kalapács,
Fák orvosa, doktora,
Erdőben az otthona lakik.*

A másikban egy...

*Lehet füles, lehet macska,
Hogyha repül, nincsen hangja,
Jelképe a bölcsességnek,
Nagyfejű, mondja a verébnek.*

A harmadikban pedig egy egész...

*Mindig ugrál ágról ágra,
ő az erdők légtornásza,
mire aztán elfáradna,
nyugovóra tér az odújába család.*

Ágai vagy két tucat madárfészket ringatnak. (Ha egy tucat 12, akkor ki tudja-e valamelyikőtök számolni, hogy hány fészek van a fán?) Ha csendben leheveredünk alá, és türelmesen várunk, előbb vagy utóbb csiviteléstől lesz hangos a fa koronája.

Ha elég hosszú ideig vagyunk mozdulatlanok, akkor a gyökerei közül előbukkan egy mezei pocok is, vagy egy-egy süni. Sőt! A fától pár lépésre még egy lyukat is találunk, melyben nem más lakik, mint a...

*Szép bundája, lompos farka,
vigyázva jár, ravasz fajta.*

És éjszakánként hangos rőfögés hallatszik a fa környékéről, hiszen termése a bükkmakk, mely kedvenc csemegéje a...

Tölgyerdőben makkolok, rőfögve földet túrok.

És ha ez még mindig nem lenne elég, hogy elhiggyétek, hogy Bükk apó egy csodafa, akkor leírom nektek, hogy az unokáim szerint manók is laknak a gyökerei között. Évekkel ezelőtt megtaláltak a törzsén egy repedést, mely szerintük egy lejárát a manók birodalmába. (Még az is lehet, hogy igazuk van, hiszen ahányszor arra járunk, mindig kincseket találunk. Volt, amikor szép formájú, csillogó köveket, máskor egy furcsa formájú ágat, hol hatalmas kalapú gombát leltünk.

Tudom, tudom, hogy többen nem hiszitek el a manóinkat (ugye, Bodó?), de én és még sokan hiszünk bennünk! Kérdezzétek meg Petit, Zizit vagy Lucát, hogy igaz-e, hogy Bükk apó környékén mindig találtunk valamilyen meglepetést!

Én hiszem, hogy az első manót, aki levelet is írt nekünk, ugyancsak Bükkfa apónak köszönhetjük. Az úgy történt, hogy évekkel ezelőtt, amikor megérkeztünk hozzá, és illendően köszöntöttük (egymással összekapaszkodva megöltük a vastag törzsét, melyet ennyien is alig értünk át), elkezdtünk kincsek után kutatni, Peti talált egy csigaházat és

zsebre vágta. Aztán el is felejtkeztünk róla. Hazaérve találtuk meg, feltettem a könyvespolcra, és azon a nyáron kaptuk az első levelet Tinórutól, az erdei manótól. Én hiszem, hogy ez nem lehet véletlen. Szerintem a csigaházzal véletlenül hoztuk őt is, akiből már házi manó lett, és ő hozza-viszi a híreket az emberek és manók nemzetsége között.

<https://www.jigsawplanet.com/karczewicz/mano-1>

Apropó! Ti tudjátok, hogy miből van a csigaház?

<https://www.youtube.com/watch?v=iX80l4PsClw&list=PLKvx2RL2fVzLNRaQ5lt689iCmB40BWTNJ&index=8>

Hú! Ebben a levélben annyi növényről és állatról írtam, hogy csak győzzétek összeszámlálni! Hány növény és hány állat szerepelt benne? Melyikből volt több, és akkor melyikből kevesebb? Mára még összeállítok nektek egy játékot, amit, ahogy elkészül, nyomban küldök.

Holnap a Nagykovácsiban élő kedvenc fáimmal folytatom. Szép napot nektek!

„Óvodák az óvodákért, családok a családokért”

A nyári időszak azonban nem csak a csoportszintű tervezés időszaka, hanem az óvoda éves tervének, programjainak összeállításáé is. Nagyon szeretnénk, ha minél több óvodai, munkaközösségi terv és szülői szervezet részévé válhatna egy-egy általunk indított akció.

Mi a célunk ezzel az akcióval? A segítségnyújtás és az óvodák közötti kapcsolatok erősítése. A mostanában kialakult helyzetben bizony elég nehéz helyzetbe kerültek az intézmények és a családok is, és arra gondoltunk, hogy próbáljunk meg segíteni egymásnak, nemkülönben a nehézségekkel küzdő családoknak. Hittel hisszük, hogy még ebben a helyzetben is vannak olyan közösségek, akik adni tudnak, és vannak, akiknek szükségük van a segítségre, és mi vállalnánk, hogy segítenénk a kapcsolatok felvételét az „adományozó” óvodák, szülői közösségek és a segítséget fogadók között.

Mire is gondoltunk? Arra, hogy az adni tudó szülői közösségek és óvodák meghirdethetnének (pl. a jótékony-sági világnap, Márton-nap, karácsony vagy húsvét előtt) egy gyűjtőakciót, amikor a jó állapotban lévő, kinőtt ruhákat, otthon feleslegessé vált játékokat, könyveket (esetleg tartós élelmiszereket) be lehet hozni az óvodába, és az ezekből összeállított „meglepetéscsomagokat” eljuttathatni oda, ahol minden apró segítség számít.

Segítsetek, hogy segíteni tudjunk!

Ha kapcsolódni szeretnétek a programhoz, akkor írjatok a következő e-mail-címre:

novum.akarczewicz@gmail.com

- Milyen adatokra is van szükségünk ahhoz, hogy segíteni tudjunk, hogy a felajánlások eljuthassanak oda, ahol örömmel fogadnák őket?
- Az óvoda nevére, címére, telefonszámára, e-mail-címére

- A kapcsolattartó nevére
- Arra, hogy „felajánló” vagy segítségre vágyó
- Szeretné, engedi-e, hogy nyilvánosságra kerüljön az, hogy segít valahol, segítséget kapott valahonnan, vagy szeretne névtelen maradni, és csak a két intézmény számára váljon ismertté
- Melyik időszakra (ünnepre) ütemeznék a felajánló intézmények, közösségek a gyűjtést és az eljuttatást?

Köszönjük előre is, ha elgondolkodtok és kapcsolódtok ehhez az akciókhoz, és reméljük, hogy ezáltal is minél több kapcsolatot sikerül létrehoznunk óvodák és óvodák, közösségek és közösségek között!

És hogy könnyebb legyen elképzelni, hogyan is működik ez az egész:

Így csináljuk mi!

Szent Márton legendája jó alkalom arra, hogy beszél-gessünk és át is éljük a segítségnyújtással, adással keltett érzelmeket. Ehhez már harmadik éve erre a napra „szere-tetkosarat” állítunk össze a szülők és a gyerekek segítségé-vel a Kárpátalján (Ukrajnában) működő testvéróvodáknak és egy itthoni óvodának. (A szeretet az igaz, a kosár az jelképes, ha megnézik a második képet.) Ebbe aztán minden belekerül. A szülők által felajánlott tartós cikkeken, élelmiszeren kívül, a gyerekek által készített apró meglepe-tések mellett az otthoni játékok közül kiválasztottak és még a személyre szóló meglepetések is. Hihetetlen látni, ahogy gyűlnek és gyűlnek az ajándékok, és alig várjuk, hogy elolvassuk a válaszleveleket, és kibontsuk a nekünk szánt képeket, apró ajándékokat, melyeket tavaly éppen Mikulás napján kaptunk kézhez. Őszintén és tiszta szívvel ajánlom mindenkinek, hogy ha teheti, támogasson, patronáljon egy nehezebb helyzetben lévő óvodát, csoportot, mert olyan érzelmeket tudunk megérezni és megéreztetni, melyek csak nehezen megfogalmazhatók!

Így indult...

Amikor a kosár már kevésnek bizonyult, még ha oly nagy is volt...

Az eszközkészítés (középpontban a mese)

Óvónóként jól tudom, hogy az új eszközök, a játéktár bővítésére leginkább nyáron van időnk. A mesék feldol-gozásához is ekkor tudunk előre eszközöket készíteni. Rajzolunk, vágunk, varrunk, ragasztunk. Leporellókat állítunk össze, mesekártyát készítünk, mesehívóképeket fes-tünk – de mit is tudunk még nyáron előkészíteni?

Kavicsmesék

Nyáron könnyű szép kavicsokat gyűjteni (vagy – ha ez nem sikerül – hobbi- vagy kertészeti áruházakban besze-rezhető), szép formájú kavicsokat válogatni, melyekre alkoholos filccel, hobbifestékkel rajzolva-festve, valamint papírból kivágott, felragasztott figurákkal, hátterekkel díszítve őket, már kész is a mesekavics, amit csak elő kell vennünk, amikor a mese éppen előkerül az év folyamán. (Két praktikus ötlet: az elkészült kavicsokat érdemes lelakozni, hogy tartósabbak legyenek, és érdemes őket mesénként egy-egy összehúzható kis zsákban tárolni.)

Kesztyűbábok egy kicsit újragondolva

Mesék a bőrdönből vagy dobozból

Mesepárna

Meskötény

Mesék a zsebből, amihez tökéletes a megunt, szakadt farmer

Ötletelő

Apró ötletek a befogadáshoz, visszafogadáshoz

Egy „titkos hely”

Nem kell hozzá más, mint egy régi „nagymamafotel”, egy baldachin, egy virágkoszorú, egy-két fényfüzér, és már kész is a beszélgetős, összebújós, titkos hely, mely lehet még a gondolkodó, „egyedüllétre vágyok” jelzés fotelje is egyben, vagy az első napokban az elválást, búcsúzást segítő kis sziget.

Mikor jössz már értem?

– Mikor jönnek értem?! – hangzik el szinte percenként a kérdés az első napokban, hetekben, és bizony ezt elég nehéz megmagyarázni a kicsiknek, akik az idővel bizony még hadilábon állnak, ezért kitaláltuk, hogy készítünk egy „órafalat” közvetlenül az ajtó mellé, egy nagy dobozkartra, melyen annyi jellel ellátott óra van, ahány új fióka érkezik a csoportba. Az óra körlapjára rárajzoltuk ugyan a számokat is, de ami a lényeg: a napi ritmus jelenik meg rajta lerajzolva (fényképekkel), és van két különböző, élénk színű forgatható mutatója. A hosszabbikkal reggel a szülő a gyerekével együtt be tudja állítani azt, hogy mikor fog visszaérkezni az óvodába. A kisebbekkel mi (vagy a nagyobbak) tudjuk beállítani, hogy éppen hol is tartunk a napban. Így amikor felhangzik a kérdés, egyszerűen meg tudjuk mutatni, hogy eddig mi is történt, mi fog még történni, és mikor érkeznek majd meg a szülők. Ez az egyszerű ötlet sok helyzetben segített. Érdemes kipróbálni!

Vigasztaló, álmhozó figurák és varázsnnyakláncok

Óvodába érkezéskor minden „fiókánk” kap egy meggy-magokkal, gyógynövényekkel töltött vigasztaló manót (a figura természetesen szabadon változtatható), melyeket az első, ismerkedős, „beköltözős” délutánon az anyukák készítenek el a számukra. Mindegyik nyakába kerül egy varázsmédál is (mely általában a kisgyermek születése hónapjához kötött kristály vagy a szülők által szépen megfestett kő vagy zsugorfóliából készített medál), s ez a medál is akármikor átsegíthet sok-sok nehézségen. Semmi mást nem kell tenni, mint a babáról levenni és a saját nyakunkba áttenni – és már hat is!

A minden bajra jó varázsvíz és varázssillatok

A mi életünkben a manók a segítő figurák. Minden év elején „küldenek” nekünk egy minden bajra, bánatra, fájdalomra gyógyírt hozó, ékes üveges varázsvizet, ami nem más, mint ételfestékes, illóolajos, csillámporral teli víz, melyet a csukló belső oldalára kell kenni egy varázsmondóka elmondásának kíséretében, és máris enyhül minden, ami fáj. A befogadási időben hihetetlenül sok helyzetben nyújt segítséget, és utána is átsegít sok-sok nehézségen, rossz érzésen.

Varázssillatok (Melyik oldja a nehéz érzéseidet?)

Azt, hogy az illóolajok segítenek egy-egy érzés, hangulat kialakulásában, jól tudjuk, ezért aztán valamilyen illat mindig érezhető a párologtatóból, de van egy kiskosárnyi belőlük, ami akkor kerül elő, ha valaki nem érzi jól magát a bőrében. Álmos, feszült, rosszkedvű, morcos, sündisz-nós... Az illóolajokat végigszagolgatva kiválaszthatja azt az illatot, amelyik gyógyír az éppen uralkodó hangulatára, és abból szemcseppentővel rácseppenthet egyet-egyet a két csuklójának belső felére, majd ezt bedörzsölve, általában elillan, ami rossz volt.

Bájoló italok

Mivel fontos, hogy sokat-sokat igyanak a gyerekek, ezért aztán minden reggel teát főzünk (ízésítés nélkül), melyből egész nap kedvükre ihatnak. A nagy kancsó mellett azonban elkészül három kisebb kancsóval is, melyeknek a színe jól láthatóan különböző. Az egyik az „ezerjő”, mely minden negatív érzést átfordít pozitívrá. A másik a „bátorságadó”, a harmadik pedig a „csitító”. Ezek mindegyikéből csak egy-két kortyot lehet inni, ha valaki (vagy mi) úgy érzi, hogy szüksége van a „varázslat” erejére.

Óvoda zölden

Méh- és lepkebarát kert kialakítása

Ha nyár, akkor irány az udvar, a kert! A bejáró gyerekekkel kialakíthatunk egy lepke- és méhbarát kertrészt, ágyást. Könnyebb, mint gondolnánk!

1. variáció: Kissé lassú, de egyszerű és természetes, hiszen a természet maga végzi el a munkát. A kertünk egy távolabbi – nyugodtabb, játékoktól messzebb lévő – területén kirajzolunk, jelölünk egy kisebb-nagyobb területet. Szólunk a gondnoknak/kertésznek, hogy ott ne vágjon fűvet, és ne távolítsa el a gyomnövényeket, csak locsoljon, ha kell, és hagyjuk, hogy elgazosodjon – innentől már csak figyelniük kell, ahogy a vadvirágok, vadon élő növények átveszik a hatalmat, és ahogy ez megtörténik, már meg is jelennek a lepkék és a méhecskék. Ugyanígy kialakítható egy-egy ágyás vagy raklapból épített magaságyás is lepkecsalogatónak.

2. variáció: Lehet már olyan vetőmagkeveréket kapni, melyek elvetése után egyből virágos mező kerekedik a kijelölt helyen. Ehhez persze elő kell készíteni a talajt, de nem kell annyi időt várnunk arra, hogy beköltözzenek az apró népek a kertünkbe.

Ha még gyorsabbá akarjuk tenni a folyamatot, akkor a következő növények ültetésével is segíthetünk: kerti holdviola, orgona, bársonyvirág, pillangó- és körömvirág, cickafark, kakukkfű, margaréta, zsálya, levendula, kúszólonc, hortenzia, és ha ültetünk egy-egy hársfát vagy barkavirágzatú bokrot is, akkor biztos a siker!

Fontos: Ne feledkezzünk el az itatókról sem, amelyeket naponta fel kell tölteni tiszta vízzel (semmi esetre sem cukrossal):

Újrahasznosítva (zsirkréta készítése)

A maradék zsirkrétákat válogassuk szét színek szerint, és színenként melegítsük fel egy kislábasban, majd öntsük egy kiolajozott muffinformába vagy figurás jégkockatartóba. Teljes kihűlés után vegyük ki, töröljük át papírtörülővel, és már kezdődhet is az alkotás! (Többszínű zsirkrétát is készíthetünk, ha egy formába az első szín dermedése után mellöntünk egy másikat, vagy amikor még folyékony, akkor a formában a különböző színeket egy pálcikával óvatosan összekeverjük.)

Játékra fel!

Várjuk írásaitokat, ötleteiteket, képeiteket az őszi számba!

Azok között, akik május végéig beküldik – a szerencsére bízva –, kisorsolunk három nyertest, akik a Kiadó által forgalmazott könyveket nyerhetnek ajándékba.

Pályázni lehet az alábbi három témakörben, 4–5 oldal terjedelemben:

- Az őszi ünnepkör valamelyik jeles napjához kapcsolódó cikkel, képekkel, ötletekkel.
- Adventtől karácsonyig.
- Bemutatkozik az óvodánk (csoportunk).

AZ ÍRÁSOKAT NOVUM.AKARCZEWICZ@GMAIL.COM CÍMRE VÁRJUK!

Beharangozó

HORVÁTH-MESZES BETTINA – KARCZEWICZ ÁGNES

JÁTÉK(NAP)TÁR

jeles és világnapokhoz

Képességfejlesztő játékok gyűjteménye

Jeles napok, világnapok, naptár, játékgyűjtemény! Egyszerre találjuk meg a gondolkodást fejlesztő, hallást alakító, zenei érzékekre ható, a szociális érintettséget támogató, a mozgást finomító játékokat. Szeretettel ajánlom e gyűjteményt minden óvodapedagógusnak, de a szülőknek is, akiknek szintén át kell alakítaniuk a játékokat, ha családi körben gondolkoznak, de megéri, élvezetes lesz, és a szó legszebb értelmében fejlesztő minden résztvevője számára.

dr. Bakonyi Anna

